

Vooraf

Dit document is geschreven om de ontwikkeling en groei van Natuurpodium te consolideren en de kwaliteit en continuïteit te borgen voor de langere termijn. Het vormt de verbinding tussen het Kompas 2020-2023 en het nog te schrijven Kompas 2025-2028.

Deze visie is geschreven op initiatief van Natuurpodium, in samenwerking met de gemeentes Bergen op Zoom, Steenberg en Woensdrecht en onderschreven door de onderwijsbesturen ABBO, LPS en SOM.

Bij dit document horen twee bijlages ter nadere onderbouwing:

1. Uitwerking whole school approach (WSA)
Dit gaat in op het programma en de doelstellingen, is besproken met de schooldirecteuren en regio-breed positief ontvangen.
2. Stand van zaken en ambities
Dit gaat op de relatie tussen de huidige stand van zaken, ambities en (basis)financiering van strategische partners.

Voorstel

Instemmen met de doelstelling dat basisschoolleerlingen en VO-leerlingen onderbouw op de Brabantse Wal jaarlijks minimaal 1x deelnemen aan een les-activiteit van Natuurpodium en de gemeentes en onderwijsbesturen PO een jaarlijkse bijdrage leveren die gebaseerd is op een vast bedrag per inwoner resp. leerling.

Randvoorwaarden

- Natuurpodium borgt kwaliteit en continuïteit van het onderwijsprogramma door professionaliteit van de eigen organisatie en duurzame relaties met professionele partners uit bedrijfsleven en (semi-)overheid.
- Onderwijsbesturen en -directies onderschrijven de doelstelling en leveren ook een structurele basisfinanciering / leerling.
- Natuurpodium en onderwijs werken nauw samen om de doelstelling te realiseren.

Toelichting

Gemeentelijke opgaves duurzaamheid, energie en klimaat

Duurzaamheid is een belangrijk begrip voor de gemeenten Bergen op Zoom, Woensdrecht en Steenberg en vormt al meerdere jaren een integraal onderdeel van gemeentelijke visievorming en beleid. De doelstellingen en ambities op het gebied van duurzaamheid zijn de afgelopen jaren echter zo omvangrijk geworden dat het besef er is dat ze op veel onderdelen de ambtelijke organisaties zijn ontgroeid en dat afhankelijkheid van samenwerkende partners steeds duidelijker wordt. Het Natuurpodium is zo'n samenwerkende partner voor de gemeenten.

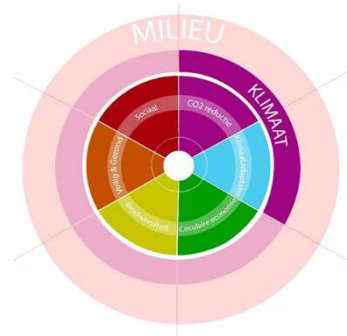
Tevens hebben de groeiende transitieopgaven op het gebied van Duurzaamheid er nationaal voor gezorgd dat er lokaal veel nieuwe opgaven zijn ontstaan voor decentrale overheden. Om al

deze verschillende opgaven richting te geven en te borgen in de uitvoeringsorganisatie zullen gemeenten duurzaamheidsprogramma's op moeten stellen. Binnen deze programma's wordt aan de hand van de internationale en nationale verplichtingen een doorvertaling gemaakt naar de lokale invulling.

Binnen het allesomvattende gezichtsveld van duurzaamheid identificeren wij richtinggevende ambities en doelstellingen op een aantal verschillende thema's.

Op het gebied van Duurzaamheid zijn er 6 richtinggevende thema's.

- 1- CO2 reductie
- 2- Circulaire Economie
- 3- Klimaatadaptatie
- 4- Biodiversiteit
- 5- Gezond en veilig
- 6- Sociaal

Het takenpakket van gemeente blijft groeien binnen de wereld van Klimaat, energie en duurzaamheid. In 2021 is tevens bevestigd door de openbare raad van het bestuur dat gemeenten vanuit het Klimaatakkoord circa 27 nieuwe of geïntensiveerde taken hebben uit te voeren. Eind 2022 ontvingen gemeenten berichtgeving van de minister omtrent aanvullende structurele uitvoeringsmiddelen om deze aanvullende capaciteit op te kunnen vullen, dit betreft de regeling CDOKE of: Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat- en Energie.

Binnen de thema's liggen de verschillende grote maatschappelijke opgaven besloten op het gebied van klimaat, milieu, natuur maar ook in relatie tot het sociale aspect van duurzaam handelen.

Vergelijkbaar met de overlap binnen de 3 p's (people, planet, profit) is er bij het spectrum op duurzaamheid eenzelfde samenhang. De verschillende opgaven en thema's zijn dan wel onafhankelijk geïdentificeerd maar ze staan in werkelijkheid nooit echt op zichzelf. Dit vormt samen een duurzaamheidskompas.

Zonder biodiversiteit geen leven, zonder samenleving geen energietransitie en vice versa. In de ideale situatie willen wij als gemeente in staat zijn om het midden van het spectrum te opereren en op deze wijze binnen ons gedachtegoed altijd op een samenhangende wijze binnen een natuurlijke balans werken aan het toekomstperspectief.

De rol van participatie en educatie bij de uitvoering van de gemeentelijke opgaves

Betrokkenheid van de samenleving, van alle generaties - ouderen, jongeren en kinderen - is nodig om de transitie naar een duurzame samenleving te versnellen. Iedere gemeente wil betrokken en actieve inwoners. Wanneer je als gemeente met de samenleving, en andere partijen, samenwerkt dan bereik je meer. Een participatiecultuur is onmisbaar.

Jongerenparticipatie bijvoorbeeld zorgt voor bewustwording bij en betrokkenheid vanuit de jongeren in de gemeente. Daarnaast levert het belangrijke inhoudelijke input op voor de visie en plannen van de gemeente. Toch blijft dit een uitdaging. Educatie draagt bij aan

gedragsverandering. Het onderwijs is daarom dé plek om de nieuwe generatie te bereiken en in aanraking te laten komen met duurzaamheid. Het aanbieden van klimaat / duurzaamheidsonderwijs is daarom een belangrijke doelstelling, want het is geen vast onderdeel in het schoolcurriculum van het basis- en voortgezet onderwijs. Natuurpodium biedt een onderwijsprogramma Natuur & Duurzaamheid aan dat er een eerste invulling aan geeft. Dit gebeurt met les-activiteiten in programmalijnen zoals Klimaat, Water, energie, biodiversiteit. De opgave is om het programma robuuster te maken en steeds beter in te bedden in de schoolcurricula. Hiervoor wordt samengewerkt met het onderwijs (afstemming lesprogramma's en leerdoelen) en bedrijfsleven + overheden (kennis, materialen, locaties, cofinanciering).

Stand van zaken bij Natuurpodium

Realisatie doelstellingen

Stichting Natuurpodium is in het schooljaar 2015-2016 begonnen met de doelstelling dat iedere BO-leerling op de Brabantse Wal 3x meedoet aan een activiteit tijdens de basisschool-periode. Hiervoor is door de gemeente Bergen op Zoom een basisfinanciering beschikbaar gesteld om de kosten voor 1 FTE betaalde kracht te dekken.

In de loop van de jaren is de vraag vanuit de scholen toegenomen, waarbij iedere leerling jaarlijks 1x meedoet aan het programma en heeft het programma van Natuurpodium zich ontwikkeld in breedte en diepte. Om de toegenomen vraag aan te kunnen en te blijven ontwikkelen is de organisatie van Natuurpodium gegroeid naar 2,8 FTE + 0,2 FTE jaarlijkse inhuur.

Om kwaliteit en continuïteit te blijven bieden is deze 3 FTE nodig. Het verschil van 2 FTE tussen de basisfinanciering vanuit de gemeentes en de benodigde capaciteit wordt momenteel overbrugd door acquisitie vanuit Natuurpodium bij bedrijven en andere overheden en door betalingen vanuit het onderwijs en bezoekers van het educatief centrum. De omvang van deze acquisitie-opgave vormt een groot risico voor de kwaliteit en continuïteit.

Programma-aanbod Natuurpodium

De opdracht voor Natuurpodium is om een Onderwijsprogramma Natuur & Duurzaamheid aan te bieden dat aansluit bij de (21^e eeuw en SLO) leerdoelen en leerkrachten ondersteunt in het geven van de lessen.

Het huidig programma is opgebouwd in 3 lagen:

Laag	Categorie	Doel	Locatie	Lestijd
1 - Leren & Ontdekken	Buitenlessen Natuur	Natuur waarnemen, leren & ontdekken	Natuurgebied	1 - 1,5 uur
	Workshops Techniek & Duurzaamheid	Duurzaamheid verkennen, kijkje achter de schermen van een lokaal bedrijf, gebruik van instrumenten, aansluiting bij beta-vakken	Bezoekerscentrum of op school	
	GPS-expedities	Regio leren kennen, avontuurlijk	Natuurgebied	
	Tentoonstellingen	Verdiepen in onderwerp	Op school	
	Exposities	Regio leren kennen, binnen	Bezoekerscentra	
	BuurtNatuurWandelingen	Directe omgeving ontdekken, kennis over onderwerp vergroten	In de buurt van de school	
2 - Onderzoeken & Ontwerpen	Mini-Projecten	Probleem onderzoeken en oplossingen bedenken, O&O	Natuurgebied of in de buurt van de school	2 - 4 lesuren
3 - Actief bijdragen	BuurtNatuurActies	In actie komen om de buurt te vergroenen, verduurzamen of op te schonen	In de buurt van de school	buiten schooltijd (mag ook onder schooltijd, 2 uur)

Doelstelling vanaf 2025

Het Onderwijsprogramma Natuur & Duurzaamheid zodanig ontwikkelen en uitvoeren, dat het een integraal onderdeel van het lesprogramma op de scholen vormt.

Op school-niveau:

Samenhang in activiteiten.

Zowel tussen de lagen van het Natuurpodium-programma, als tussen de groepen op school, als door de jaren heen (whole school approach).

Op leerling-niveau:

Ieder jaar deelnemen aan een activiteit.

Vereiste personele capaciteit vanaf 2025

3 fte, verdeeld over onderwijs & educatie, directie-bestuur en ondersteuning.

Personeel	
<i>Functie</i>	<i>FTE</i>
Directie-bestuur	1
Onderwijs	1,2
Ondersteuning	0,6
Flexibele schil	0,2
<i>SUBTOTAAL</i>	<i>3,0</i>

december 2024, Bergen op Zoom

R. Deliën
(directeur-bestuurder Natuurpodium)